אוכלי בהמה אין בהן משום תקון כלִי

איתיביה רב כהנא לרב יהודה 🌣 ממלטלין

עצי בשמים להריח בהן ולהניף בהן לחולה

ומוללו ומריח בו ולא יקטמנו להריח בו ואם

קטמו פטור אבל אסור ילחצוץ בו שיניו לא

יקטמנו ואם קטמו חייב חטאת א"ל השתא

פמור אבל אסור קא קשיא לי חייב חמאת

מבעיא אלא כי תניא ההיא בקשין קשין

בני מלילה נינהו חסורי מחסרא והכי קתני

מוללו ומריח בו קוממו ומריח בו בד"א

ברכין אבל בקשין לא יקטמנו ואם קטמו

פטור אבל אסור לחצוץ בו שיניו לא יקטמנו

ואם קטמו חייב חטאת תני חדא קוטמו

ומריח בו ותניא אידך לא יקטמנו להריח בו אמר רבי זירא אמר רב חסדא לא קשיא

הא ברכין הא בקשין מתקיף לה רב אחא

בר יעקב בקשין אמאי לא מאי שנא מהא

דתנום לשובר אדם את החבית לאכול ממנה

גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי

בר רב אדא ורבין בר רב הא וועוד הא רבא

אדא דאמרי תרוייהו כי הוינן בי רב יהודה

הוה מפשח ויהיב לן אלותא אלותא אע"ג ∘

דחזיא לקתתא דנרגי וחציני לא קשיא הא

ר"א הא רבנן דתניא ר"א אומר נומל אדם

קיםם משלפניו לחצוץ בו שיניו וחכ"א לא יטול אלא מאבום של בהמה ושוין שלא

יקטמנו ואם קטמו לחצוץ בו שיניו ולפתוח

בו הדלת בשוגג בשבת יחייב חמאת במזיד

ביו"מ סופג את הארבעים דברי ר"א וחכ"א

אחר זה ואחר זה אינו אלא משום שבות °

ר"א דקאמר התם חייב חמאת הכא פמור

אבל אסור רבנן דקא אמרי התם פטור אבל

אסור הכא מותר לכתחלה ולית ליה לרבי

אליעזר הא דתנן שובר אדם את החבית

לאכול ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוין

לעשות כלי אמר רב אשי כי תניא ההיא

יבמוסתקי: ומגבב מן החצר: ת"ר מגבב

מן החצר ומדליק שכל מה שבחצר מוכן

הוא ובלבד שלא יעשה צבורין צבורין

ורבי שמעון מתיר במאי קא מפלגי מר

סבר מחזי דקא מכניף למחר וליומא אחרינא

ומ"ם קדרתו מוכחת עליו: אין מוציאין

את האור וכו': מ"ם משום דקא מוליד

ביום מוב: ואין מלבנין את הרעפים:

מאי קא עביד אמר רבה בר בר חנה א"ר

יוחנן הכא ברעפים חדשים עסקינן מפני

ל) [מוספתה שבת פ"ו],כ) שבת קמו., ג) [וע"ע

תום' פסחים מב: ד"ה רבו.

מש א מיי׳ פי״א מהלי שבת הלכה ח סמג לאוין עה טוש״ע א״ח סי׳ שכב סעיף ד וסי׳ חקיט סעיף ד:

ב ב מיי שם טוש"ע א"ח סי׳ שכב סעיף ה: ג [מיי׳ שם הלכה ז]: גא ד מיי׳ שם פכ״ג הלי

ב סמג שם טוש"ע לו"ח סי׳ שיד סעיף א: נב ה מיי׳ פי״א שם הלכה ז קמג שם טוש"ע א"ח מי׳ שכב סעיף ד: גג ו טוש"ע שם סי' שיד סעיף א:

רבינו חנגאל

אמר רב יהודה אוכלי בהמה אין בהן משום תיקון. ומותבינן עליה מטלטליז עצי בשמים מסרטרין עצי בשמים להריח ולהניף לחולה כו׳. ופרקינן כי תניא ההיא בקשין, קשין בני מלילה נינהו. ואוקימנא הכי מוללו ומריח בו, קוטמו ומריח בו, בד"א ברכין, זכויוו בו, בו א בוכין, אבל בקשין לא יקטמנו ואם קטמו פטור אבל אסור. לחצות בו שיניו לא אסור, לחצות בו שיניו לא יקטמנו ואם קטמו חייב חטאת. תני חדא קוטמו ומריח בו, ואוקימנא ברכין. ותניא אידך לא יקטמנו ואוקימנא בקשין. ין מאר בין בין אמאי לא, ואקשינן בקשין אמאי לא, והא תנן שובר אדם חבית והא תנן שובר אדם חבית לאכול ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשותה כלי, ועוד הא רבה ורבין בני רב אדא אמרי דרב יהודה הוה מפשח ויהיב להו אלוותא פישחי פישחי, פירוש עצי קציעות שמעשנין בהן, ואע"ג דהוו קשין וחזו לקתתא דנגרי וחציני. ופרקינן אלא לא קשיא הא דתני קוטמו רבנן, והא דתני לא יקטמנו ר׳ אליעזר, דתניא ר' אליעזר . משלפניו לחצות בו שיניו, וחכ"א לא יטול אלא מז האבוס של בהמה, ושוין שלא יקטמנו בין ממה שנטל לפניו ובין מה שנטל מן האיבוס של בהמה, ואם קטמו לחצות בו שיניו ולפתוח בו דלת בשבת, בשוגג חייב חטאת, ביום טוב במזיד לוקה (מ)דברי ר' אליעזר. וחכ"א אחד זה ואחד זה בין ביו״ט בין בשבת אינו אלא משום שבות. ר׳ אלא משום שבות, די אליעזר דקתני התם קטמו לחצות בו שיניו ולפתוח בו דלת חייב חטאת, הכא בי יקטמנו לכתחילה לא יקטמנו לכתחילה להריח בו, ואם קטמו פטור אבל אסור, ורבנן לחצות בו שיניו ולפתוח לחצות בו שיניו ולפתוח בו דלת אינו חייב אלא פירוש במוסתקי כמו קציעות מהודקין בתוך החבית. פיסקא אין מוציאיז אור לא מן הוצים ולא מן האבנים ולא מן העפר ולא מן מ"ט דמוליד ואין מלבנים המים. הרעפים

פרש"י מבעיא. פרש"י אנד אכור קא קשיא לי חייב חמאת מבעיא. פרש"י תשובה גדולה חזרת להשיבני דאפי׳ פטור אבל אסור קא קשיא לי כ"ש דחייב חטאת קא קשיא לי אבל לא קשיא כלל דהתם מיירי בקשין שאינן ראויין למאכל בהמה וקשה מאי מאריך

בלשונו השתא פטור אבל אסור קא קשיא לי לשני ליה לאלתר התם מיירי בקשין וע"ק דמשמע דבקשין מתסר לרב יהודה ובסמוך מתיר רב יהודה אף להריח דאמר דמפשח ויהיב אלותא וכו׳ ואר״ת דגרסי׳ כגרסא דר"ח דגרים א"ל וה"פ דרב יהודה משיב לרב כהנא פשיטא דהברייתא נשנית בטעות דהא הא דקאמר פטור אבל אסור קא קשיא לי דאדרבה מותר לגמרי ואפי׳ לכתחלה א חייב חטאת מבעיא כ"ש דנשנית בטעות כיון דקתני חייב חטאת וא"ל רב כהנא לרב יהודה מצינן לשנויי לך דהברייתא מיירי בקשין שאין ראויין כלל למאכל בהמה ולכך זהו דלהריח פטור אבל אסור לחלוך בו שניו חייב חטאת אבל לדידך קשה דבקשין נמי קא אמרת דמותר להריח כדקאמר מפשח ויהיב אלותא וכו׳ ומ״מ רב יהודה לא הוה מודה ליה דרב יהודה ס"ל דלחלוץ שניו פטור אבל אסור ולהריח מותר אפי׳ לכתחלה אף על גב דקשין הן להריח מותר:

בי הוינן בי רב יהודה הוה מפשח לן בו'. ומיירי להריח כדמסיק דסבר כרבנן דאמרו התם גבי לחלוך שניו פטור אבל אסור ולהריח מותר אפי׳ לכתחלה ולא גזרו שמא יקטום וא"ת למה נמנעו כשחל יו"ט במ"ש מלהריח בשמים משום שמא יקטום והא לא חיישינן כדמוכח הכא אליבא דרב יהודה דס"ל כרבנן וגם אין שייך לפרושי טעמא משום אש גיהנם שמתחיל לשרוף ולהסריח ולכך מברכינן בכל מ"ש דעלמא וכשחל יו"ט במ"ש אז אין האש מתחיל לשרוף ולהסריח ולכך לא מברכינן דהא גם ביו"ט שובת דא"כ גם במולאי יו"ט אמאי לא מברכינן אבשמים וגם אין לפרש דהא דמברכינן אבשמים במ"ש משום נפש יתירה שאבד ומריח הבשמים ומישב דעתו עליו וכשחל במ"ש אז אינו מפסיד נפש יתירה דביו"ט אית ליה נשמה יתירה דה"כ במולאי יו"ט אמאי לא מברכינן אבשמים ואי ליכא הני טעמי א"כ מ"ט דמברכינן אבשמים במ"ש וי"ל דלעולם טעמא דמברכי׳ אבשמים במ"ש הוי משום נשמה יתירה ב ובי"ט ליכא נשמה יתירה אן וא״ת אמאי לא מברכין אבשמים כשחל יו"ט להיות במ"ש ביון דיש לו מאכלים חשובים וטובים ד מישב דעתו ממילא בלא ריח

נשמים במוםתקי. בי תניא ההיא במוםתקי. מזופפת ורעועה פירש רש"י דלא חיישינן לחקון כלי דהואיל ורעועה הרבה יחום עליה דשמא יקלקל החבית ועושה נקב לכל הפחות שיוכל וה"ר ילחק פירש במסכת ערובין (דף לד: ושם בד"ה ואמאי) דכיון שהם מדובקים בופת ואין החתיכות שלמות ה לא הוי שום תקון כלי:

אוכלי בהמה. כגון קש ועלי קנים אין בהם משום תקון כלי ומותר לקטום ולתקן קש של שבלין בשבת לחלוך שניו: להניף. וונטליי״ר משום הבלא: ומוללו. בין אלבעותיו להוליא ריחו: ולא יקטמנו להריח בו. שיהא מקום הקטימה לח וריחו נודף גזירה דלא ליתי

לקוטמו לחצוך בו שניו דהתם כלי משוי ליה ואיכא איסורא דאורייתא: פטור. דאינו לשם כלי: הייב הטאת. בשבת ויש עלי בשמים שהן אוכלי בהמה ואפ"ה חייב: א"ל. רב יהודה השתא פטור אבל אסור קא קשיא לי כלומר תשובה גדולה חזרת להשיבני אם מלאת ברייתא אומרת לחלוך בו שניו פטור אבל אסור אף היא היתה תשובה לדברי שאני אומר מותר לכתחלה וכל שכן שהבאת לי חיוב חטאת אבל אינה תשובה דכי תניא ההיא בעלי בשמים חשיו שאינו ראויין למאכל בהמה: קוטמו ומריח בו. ואפי׳ לכתחלה דהא אף לחלוך בו שניו שרי אלא אורחא דמילתא נקט שאין דרך רכין לתקנן לחצוץ: בקשין אמאי לא. להריח בו מי גזור רבנן כשאין מתכוין לכלי אטו מתכוין: והתנן שובר חדם חבית. מגופה שיש בה גרוגרות ואוכל ובלבד שלא יתכוין ליפות השבירה להיות לה לפה שתהא עוד כלי: הוה מפשת. איישבריי"ר בלע"ז כשמסעף בידו ענפים מעץ גדול כמו ויפשחני (איכה בארגוניה שבספרד). ג) עשה לי גדר בסעיפות בענפי עלי היער סביבות דרכי כדי שלא אלא כדרך שעושין בני היערים שקורין פליישי"ץ: הוה מפשח. לן מן המלושין: **אנומא.** מקלות גדולים כמו ולא באלה ולא ברומח במסכת שבת (דף סג.): ואע"ג דחויא לקתחא דנרגי וחליני. שהיא קשה וראוי לעשות ממנו בית יד לקרדום ולפסל שקורין דולויי"ר והוא היה שוברה להריח: לא יטול אלא מן האבום של בהמה. דדבר הראוי לאכילה מוכן לכל לורך אבל עלים הואיל ודרכן לדבר האסור כגון לעשות כלים לא התירו לטלטלן אלא להסקה: שלא יקטמנו. אקיסס קאי: אחד זה ואחד זה. אחד שבת ואחד יום טוב: אינו אלא משום שבות.

ברייתא שבשתא ב. ובמוצ״ש טו.) והגוף נ מר״פ. ג. הוא מחמת שמחת ותענוג המועד

דקטימה תקון כלאחר יד הוא ולא תקון מעליא הוא אלא א״כ מחתכו וממחקו בסכין. והשתח קח מהדר לתרולי קושיא דלעיל הא דתני לעיל בקשין לא יקטמנו להריח ר' אליעזר המאכלים דאמר בקוטם לכלי חייב חטאת הכא והתענוגים. גבי קוטם להריח פטור אבל אסור גזירה שמא יקטמנו לכלי והא דרב

יהודה דמפשח להריח כרבנן דאמרי בקוטם לכלי פטור אבל אסור הכא להריח מותר לכתחילה: ולית ליה לרבי אליעור כו'. והא הכא דכי מתכוין לעשות כלי איכא חיובא דאורייתא וכי לא מתכוין

לא גזור רבנן לכתחילה: כי סניא ההיא. דמותר: במוססקי. חבית שבורה שמדבקין שבריה בשרף של עץ שקורין ש"ף שעושין הימנו זפת וקורין אותו ריישינ״א וריחו דומה לריח לבונה הכא ובלשון ערבי קורין אותו מוסתק"י ומדבקין בו קערות חרס הנשברים כך אמר לי רבי שמואל המכונה חסיד מן ברבשט"א וכיון דרעועה היא ליכא למגזר בה שלא ימכוון לעשות כלי: שלכיד

שצריך

גליון הש"ם

גם' הוה מפשח. וכן במ' היה היתני' אילן בלישנה דמתני׳ שנפשח פ"ד מ"ו דשביעית: שם וחכ"א אחד זה ואחד זה. עיין שבת דף קמו ע"ב רש" ד"ה שמא יקטום:

הגהות מהר"ב

א] תום' ד"ה כי הוינן וכו' וביו"ט ליכא נשמה יתירה. נ"ב עיין רשב"ם בפסחים דף קב ע"ב בד"ה ושמואל אמר ינה"ק וכו' בסה"ד:

לעזי רש"י

. ונטליי"ר [וינטי"ר]. להניף באוויר. איישבריי״ר [אישינבריי״ר]. לגזום, לדלל. פליישי״ץ ו**פליישיי״ר**ו. לכופר. מעצד (מעין גרזן). ש"ף. אשוח. ריישינ"א ברבשט"א. ברבסטרו (עיר

מוסף רש"י

שובר אדם את החבית. מלאה גרוגרות, בסכין או בסייף, לאכול ממנה בסייף, לאכול ממנה גרוגרות. דאין במקלקל שום איסור נשנת, ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי. לנוקנה יפה נפחח נמל (ווורת קחו.).

מוסף תוספות א. כ״ש דקתני חייב

חטאת דליכא מאן דלימא הכי, אלא ודאי ילא תותבז מינה. כשנ״ל. . כדאמרינן בפ״ב (לעיל נחלש. תוס' רי"ד פסחים קב: ד"ה שם אמר רב. ד. לבו נהנה ונפשו מתרחבת כשרואה הטובים ה. דמחמת גריעותו לא ה. דמחמת חיישינן שיתכוון לעשות כלי. תוס׳ הרא״ש עירובין

> . בשר. ופירוש איז מצרפיז יוחנן דמתכוין לבודקם אם מקבלין האור, כלומר אם נגמרה מלאכתן ולא יתבקעו.